

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-01-10

SBN 2025-02-04

Diarienummer SBF-2023-00979

Handläggare

Ann-Sofie Karlsson

Telefon: 031-3682878

E-post:

ann-sofie.karlsson@stadsbyggnad.goteborg.se

Göteborgs Stads Sulp 2024–2030 Sustainable Urban Logistic Plan – för den framtida staden

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att förklara uppdraget att ta fram en godsplan för att säkra näringslivets transporter för fullgjort.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har fått i uppdrag att utveckla en godstransportplan för att stärka näringslivets transporter, i linje med näringslivsstrategiska programmet 2018–2035.

Göteborgs Stads Sulp 2024–2030, en Sustainable Urban Logistic Plan för den framtida staden, syftar till att stärka Göteborg som Nordens logistikcentrum och ska säkra gods-försörjningen samt stödja näringslivsutveckling och stadsutveckling. EN Sulp hanterar logistik utifrån en trängselproblematik samt ur ett miljö- och klimatperspektiv.

Sulp följer och är framtagen enligt en europeisk standard. Sulp innehåller inga nya mål utan bygger på redan befintliga mål inom Stadens strategiska styrning, men paketerade utifrån ett godsperspektiv, och bidrar genom sina åtgärder till att uppnå mål i dessa planer och program.

Fortsättningsvis kallas Sulp enbart för plan i detta dokument. Planen avser att stärka samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv och akademi och bidrar till ett effektivt transportsystem som är avgörande för Göteborgs och Skandinavien ekonomiska tillväxt.

Planen tar hänsyn till stadens tillväxt och behov av ett funktionellt transportsystem. Den omfattar åtgärder för att förbättra näringslivsklimat, stadsattraktivitet, trafiksäkerhet, samordning av transportflöden, kunskapsbyggande, innovation och samverkan inom olika sektorer. Planen strävar efter att skapa en kunskapsbank för planering och beslutsfattande samt att positionera Göteborg som en testarena för innovationer inom gods-försörjning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Planen främjar en långsiktig planering som skapar förutsättningar för ändamålsenliga investeringar och kostnadskontroll. Utan en plan finns risk att misstag görs då inte alla aspekter tas i beaktande vilket kan tvinga fram fördyrande korrigeringar i efterhand.

En viktig aspekt är att effektivt nyttja befintlig infrastruktur. Genom att optimera användningen av redan existerande resurser som vägar och terminaler kan kostsamma utbyggnader som ofta sker på grund av trängsel undvikas. Detta är inte bara ekonomiskt fördelaktigt utan innebär också att hushålla med den dyrbara marken, som kan användas till andra ändamål, som till exempel bostäder eller grönytor. Sådana prioriteringar bidrar till en hållbar stadsutveckling som balanserar behovet av transporter med övriga samhällsfunktioner.

Sett ur ett ekonomiskt perspektiv är näringslivet och framför allt industrin starkt beroende av att få godsleveranser i rätt tid. För näringslivet, omfattande allt ifrån lokala verksamheter till stora industrier, kommer planen skapa förutsättningar för att hållbar godsförsörjning kan utföras samtidigt som störningar i närmiljön minimeras.

Utan tillförlitliga transporter finns risk att viktiga aktörer i näringslivet väljer att flytta ifrån eller att inte etablera sig i Göteborg. Ett fungerande transportsystem för godsförsörjning är en förutsättning för tillväxt och för samhällets fortsatta välbefinnande. Detta är avgörande, inte minst för Göteborgs Hamn, som är viktig inte bara för Göteborgs stads utveckling utan för hela Sveriges och Skandinavien godsförsörjning.

Ur ett invånarperspektiv och för enskilda individer är det av vikt att staden har en fungerande infrastruktur och ett gynnsamt företagsklimat, som kan säkra tillgången till arbetstillfällen i regionen för ekonomisk försörjning.

Innehållet i planen har koppling till *Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018–2035* genom aktiviteten: *Ta fram styrande dokument för godstransporter i staden*.

Bedömning ur ekologisk dimension

En plan med tydliga mål, strategier och åtgärder är av stor betydelse för att kunna bidra till uppfyllnad av generationsmålet samt nå stadens miljö- och klimatmål.

Godstransporters inverkan på klimat och miljö kan minimeras genom att samordna och koordinera relevanta åtgärder. Exempel på åtgärder är att fördela och leda trafiken till önskvärda stråk samt att omfördela flöden mellan transportslag, verka för omställning till elektrifierade transporter, högre nyttjandegrad av fordon och användning av omlastningsterminaler för att minimera antalet transporter och öka fyllnadsgraden. En genomtänkt godsförsörjning bidrar till att minimera utsläpp, bullerstörningar, barriärverkan och antalet transportfordon i innerstadens gaturum.

Bedömning ur social dimension

Ett syfte med planen är att planera för ett effektivare och mer optimalt nyttjande av kapaciteten i infrastruktur och fordon, med målsättning att uppnå ökad tillgänglighet och framkomlighet för stadens invånare. Effektiv godsförsörjning med så liten negativ påverkan på livsmiljön som möjligt är viktigt ur barn- och folkhälsoperspektiv.

Utformningen av stadens gaturum behöver ta hänsyn till människors olika behov och förutsättningar och samtidigt möjliggöra godsförsörjning för en levande stadsmiljö.

Med Göteborgs Stads ambition att växa och skapa förutsättningar för minst 120 000 nya arbetstillfällen till 2035 krävs ett tillgängligt och funktionellt transportsystem. Detta bidrar till att skapa försörjningsmöjligheter vilket är en grundförutsättning för att kunna bo och leva i Göteborgsregionen.

Bilagor

1. Göteborgs Stads Sulp 2024 – 2030
Sustainable Urban Logistic Plan – för den framtida staden
2. Godstransporter i den framtida staden.
Handlingsplan till Sulp 2025/2026
3. Göteborgs Stads godstransportplan 2024 – 2035
Remissammanställning 2023-11-09

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till *Göteborgs Stads Sulp 2024–2030, Sustainable Urban Logistic Plan – för den framtida staden*.

Stadsbyggnadsnämnden har att ta ställning till att föreslå för kommunfullmäktige om att förklara uppdraget att ta fram en godsplan för att säkra näringslivets transporter för fullgjort.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Planen är framtagen utifrån behov framförda av Stadens förvaltningar och av näringslivet. År 2019 samlades transportörer i Göteborg i ett gemensamt uppdrag till kommunstyrelsen – ”Snart stannar Göteborg”. Transportörernas uppdrag grundades i en oro över framkomlighet och trängselproblematik för näringslivets godsleveranser med stark koppling till begränsningar i infrastrukturen i kombination med många och stora infrastrukturprojekt. Uppdraget var startskottet till ett strategiskt arbete med en plan för godstransporter.

Det är viktigt att notera att behovet av en Sulp, utöver trängselproblematik, också handlar om att hantera ett miljö- och klimatproblem. Genom att fokusera på både miljö, trängsel och livsmiljöperspektiv, ska Göteborgs Stad sträva efter att skapa en hållbar och effektiv transportlösning för framtiden, att säkra näringslivets transporter för att trygga näringslivets utveckling samt stärka Göteborg som Nordens logistikcentrum. Genom proaktiv styrning kan en robust, nära och sammanhållen stad skapas som främjar både näringsliv och stadsutveckling.

Planen är en plattform, där godstransporter är den gemensamma nämnaren för flera utvecklingsområden, som utgör stöd i det dagliga arbetet för Stadens förvaltningar och aktörer inom transportsektorn. Den bidrar till att skapa strukturerade arbetssätt, både inom Stadens förvaltningar och med näringslivsaktörer. Viktigast är att planen ska skapa möjligheter för gemensam förståelse för godstransporternas behov, både i nutid och för framtid. Detta kan i sin tur generera mervärde för Staden och möjliggör ett snabbt agerande även vid oförutsedda händelser som påverkar godstransporter.

Transportplaneringen kan underlättas och förändras genom innovation, teknikutveckling och reglering. Det kräver samverkan inom Stadens förvaltningar och bolag, med regionen och andra myndigheter, med kranskommuner samt akademi och näringsliv. Omställningen av transportsystemet till fossilfritt och elektrifiering har fått genomslag och bidrar till hållbarhet, liksom nya planeringsförutsättningar.

Planen, och handlingsplanen, har utarbetats i samverkan med offentlig sektor, näringsliv och akademi, på ett sätt som medför hög transparens.

Tidigare politiska beslut

I kommunfullmäktiges budget för 2022 gavs dåvarande trafiknämnden i uppdrag att, tillsammans med andra relevanta nämnder och externa parter, ta fram en godsplan för att säkra näringslivets transporter. I samband med att trafiknämnden upphörde avslutades nämndens tilldelade uppdrag i årsrapporten 2022. Uppdraget om godsplan har kvarstått som pågående och inte avslutats av kommunfullmäktige. Resurserna för framtagande av godsplan flyttades till stadsbyggnadsnämnden när den startade 2023. Under 2024

omfördelade stadsledningskontoret uppföljningsansvaret för uppdraget om att ta fram en godsplan till stadsbyggnadsnämnden.

Behovet av en godstransportplan har även konkretiserats i Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018–2035 (NÄSP), där det i handlingsplan 2 formulerades en aktivitet för att ta fram ett styrande dokument för godsförsörjning. Denna plan är ett svar på den aktiviteten.

I maj 2023 beslutade stadsbyggnadsnämnden om att remittera ett förslag till godsplan till de aktörer som deltagit i framtagandet. Efter att ha tagit hänsyn till remissvaren har innehållet paketerats om utifrån Stadens strategiska styrning och kompletterats med strategiformuleringar för gods utifrån andra styrande program och planer. Godsplanen, har nu utformats som en Sustainable Urban Logistic Plan (SULP). Den nya planen innehåller inga nya mål utan syftar till att arbeta mot målen i andra styrande dokument som Miljö- och klimatprogrammet, Näringslivsstrategiska programmet, Göteborgs Översiktsplan och Program för en jämlik stad – men ur ett godsperspektiv.

Eftersom SULP är en europeisk standard anses detta format mer ändamålsenligt än att skapa ett nytt styrande dokument. Till SULP hör en handlingsplan med förslag på åtgärder som kommer att uppdateras vartannat år och fastställas av direktörerna på de stadsutvecklande förvaltningarna.

Metod

Planen är enligt europeisk standard klassad som en SULP, *Sustainable Urban Logistic Plan*, då den är framtagen enligt en för syftet anpassad metod. Många europeiska städer har på senare år tagit fram en SULP för att hantera situationen med godsförsörjningen. Göteborgs Stads SULP, inkluderar både citylogistikperspektivet och perspektivet kring fjärrtrafiken – vilket förvaltningen anser är viktigt för att få ett helhetsperspektiv över godsförsörjningen.

Metoden bygger på en process i sex steg där steg 1–3 har som syfte att skapa en kunskapsbas, att analysera rådande situation för godstransporter avseende problem och möjligheter samt att identifiera nyckelintressenter. I steg 4–5 formuleras visioner och mål för planen. I steg 6 identifieras effektiva åtgärder och genomförbarhet samt potential för måluppfyllnad.

Genom alla processteg 1–6 har identifierade nyckelintressenter involverats genom workshopar och i vissa fall med individuella intervjuer. Godsnätverket, ett nätverk som varit aktivt i Göteborgs Stad sedan 2005 med deltagare från näringslivet, offentlig sektor och akademi, har med sin Trippel Helix-form varit ett viktigt forum för framtagandet av denna plan.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Göteborgs Stads SULP 2024–2030 ska stärka Göteborg som Nordens logistikcentrum för att säkerställa godsförsörjningen och skapa förutsättningar för näringslivsutveckling. Den ska möjliggöra godsförsörjning i harmoni med utveckling av Göteborg som en robust, nära och sammanhållen stad. Planen ska skapa förutsättningar att hantera brister och problem kopplat till godsförsörjning.

Det finns ett gap mellan nuvarande förutsättningar och SULP:ens målbild för Göteborg 2030. För att realisera målbilden behöver gapet stängas. När staden och näringslivet växer

och befolkningen ökar genereras fler resor och transporter. För att nå målen om en god tillgänglighet ser förvaltningen behov av en plan, som ska säkerställa godsförsörjningen.

Förvaltningens bedömning är att planen bidrar till ett förbättrat näringslivsklimat för industrier samt för byggtrafik och distributionstrafik. Planen bidrar till att knyta samman flöden och transportslag samt att samordna olika funktioner för ett robust transportsystem och effektivt samnyttjande av ytor.

I den täta stadsmiljön behövs en plan för en välfungerande trafiksäker citydistribution som tar hänsyn till människorna som bor, verkar och vistas i staden. Utan en välfungerande godsförsörjning tappar staden sin attraktivitet och möjligheterna att bedriva exempelvis handel och restaurangverksamhet påverkas negativt. På sikt kan viljan att etablera sig i Göteborg avta och det finns en risk att näringslivet flyttar från staden.

Förvaltningen ser ett behov av att samla data för att bygga kunskap och skapa förståelse för hur godsflödena ser ut både runt och i Göteborg. Kunskapen kan användas som beslutsunderlag i planprocessen och vid hantering av gods och godsflöden, framför allt för att kunna utveckla hållbara och robusta system med fungerande affärsmodeller.

För att fortsatt kunna ligga i framkant och vara Nordens logistikcentrum, en kunskapsstad och testarena för innovation kopplat till transportsektorn, behöver det finnas en plan för hur samverkan med näringslivet och akademi ska främjas. Teknikutveckling, innovation och kompetensförsörjning är viktiga komponenter för den moderna godsförsörjningen i den nära, sammanhållna och robusta staden.

Förvaltningen bedömer att en av de viktigaste frågorna att hantera är samverkan inom och mellan kommunala förvaltningar och bolag samt med näringsliv och akademi och övriga offentliga aktörer. För att få resultat och bidra till måluppfyllelse med åtgärderna behövs fungerande affärsmodeller, tydliga roller och samsyn kring rådighet och samfinansiering. SULP:ens strategier avgränsas inte enbart till åtgärder där Göteborgs Stad har ensam rådighet. För de åtgärder där Göteborgs Stad inte har full rådighet är SLP:ens uppgift att verka för ett genomförande av dessa.

Planens åtgärder bidrar till ett fungerande transportsystem för godsförsörjning som är en förutsättning för tillväxt och därmed också för samhällets fortsatta välbefinnande vilket är viktigt inte bara för staden utan också för hela Sveriges och Skandinavien godsförsörjning.

Henrik Kant

Jenny Adler

Stadsbyggnadsdirektör

Avdelningschef Strategi och taktik